
**Budget cultuureducatie per leerling PO en VO
in de 35 grootste gemeenten (G35)
in de periode 2013-2014**

14821 – 008

Rapport

Cebeon, 24 oktober 2014

I Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Vertrekpunten onderzoek.....	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Beleidskader cultuureducatie PO en VO.....	6
2.3	Financieel kader cultuureducatie PO en VO	7
2.4	Afbakening van de onderzoeksgroep	8
3	Onderzoeksaanpak en respons.....	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Onderzoeksaanpak	9
3.3	Respons.....	10
4	Budgetten cultuureducatie.....	12
4.1	Inleiding.....	12
4.2	Budgetten cultuureducatie van het Rijk	12
4.3	Budgetten cultuureducatie van gemeenten en provincies	12
4.4	Totaalbudget voor cultuureducatie in het PO en VO per leerling	13
4.5	Duiding totaalbeeld.....	14

1 Inleiding

onderzoek

In opdracht van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) heeft Cebeon onderzoek verricht naar het budget dat in de 35 grootste gemeenten (G35), inclusief budgetten van provincies, wordt besteed aan cultuureducatie (cultuuronderwijs) in de periode 2013-2014. Het gaat daarbij om geld dat het Rijk, de provincies en gemeenten hiervoor beschikbaar stellen (per leerling) in het primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO).

doelstelling

Het onderzoek is uitgevoerd om vergelijkbare gegevens op te leveren van de inzet voor cultuureducatie in de grote gemeenten (G35). De rapportage is bedoeld voor de najaarsbijeenkomst van de 46 ondertekenaars van het bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs.¹ Het onderzoek is zodanig vormgegeven dat het periodiek kan worden herhaald.

onderzoeksvragen

Het onderzoek geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

1. welk budget is in 2013 en 2014 per leerling PO voor cultuureducatie beschikbaar met de middelen van het Rijk, de G35 en de provincies?;
2. welk budget is in 2013 en 2014 per leerling VO voor cultuureducatie beschikbaar met de middelen van het Rijk, de G35 en de provincies?

De antwoorden betreffen gemiddelde bedragen in 2013 en 2014 per leerling in het PO en VO binnen de G35.

inhoud rapportage

Deze rapportage is als volgt opgezet:

- in hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de vertrekpunten van het onderzoek;
- in hoofdstuk 3 is de onderzoeksaanpak en de respons beschreven;
- hoofdstuk 4 geeft de uitkomsten van de inventarisatie van de budgetten voor cultuureducatie per leerling in PO en VO.

¹ Ondertekenaars 16 december 2013: minister Jet Bussemaker (OCW), staatssecretaris Sander Dekker (OCW), PO-raad, de 35 grootste gemeenten van Nederland (G35) en bijna alle provincies.

2 Vertrekpunten onderzoek

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de relevante vertrekpunten van het onderzoek. Achtereenvolgens komen de volgende zaken aan bod:

- het beleidskader voor cultuureducatie in PO en VO (paragraaf 2.2);
- het financiële kader voor cultuureducatie in PO en VO (paragraaf 2.3);
- de afbakening van de onderzoeksgroep (paragraaf 2.4).

2.2 Beleidskader cultuureducatie PO en VO

Rijk, provincies, gemeenten en schoolbesturen hebben zich officieel aan goed cultuuronderwijs voor alle kinderen gecommitteerd. De minister en staatssecretaris van OCW, de PO-Raad, wethouders en gedeputeerden voor cultuur en Onderwijs maakten voor de komende tien jaar voor dit doel concrete afspraken die op 16 december 2013 werden vastgelegd in het Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs. Vanuit OCW wordt dit ondersteund door twee medewerkers (Fred Voncken en Wim Burggraaff) die gemeenten 'aanmoedigen' in hun beleid voor Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK).

In het primair en voortgezet onderwijs betreft cultuuronderwijs de volgende leergebieden:

- Kunstzinnige oriëntatie (PO);²
- Kunst en Cultuur (VO onderbouw);³
- Culturele en Kunstzinnige Vormgeving (CKV) plus de kunstvakken (VO bovenbouw).⁴

Het cultuuronderwijs betreft de volgende domeinen: kunsteducatie, literatuureducatie, erfgoededucatie en media educatie en de verschillende disciplines daarbinnen (zoals muziek, drama, dans en beeldende vorming).

Scholen hebben veel ruimte om zelf inhoud en vorm te geven aan cultuureducatie. Dit betekent dat cultuureducatie per school sterk kan verschillen. Bij hun keuzes maken scholen veelal van het culturele aanbod uit hun (directe) omgeving gebruik.⁵

PO en VO

Onder leerlingen in het PO worden de leerlingen verstaan in het basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs zoals opgenomen in de Wet Primair Onderwijs en de speciale scholen (VSO) zoals opgenomen in de Wet op de Expertisecentra (onder andere visueel gehandicapte kinderen, dove en slechthorende kinderen, lichamelijk gehandicapte kinderen, zeer moeilijk lerende of opvoedbare kinderen en langdurig zieke kinderen).

² Het leergebied Kunstzinnige oriëntatie betreft de drie kerndoelen 54,55 en 56 zoals vastgelegd in de Wet op het basisonderwijs, artikel 8.

³ Het leergebied Kunst en Cultuur betreft de vijf kerndoelen 48 t/m 52 zoals vastgelegd in het Besluit kerndoelen onderbouw VO.

⁴ CKV is in de bovenbouw een verplicht vak. Leerlingen in havo en vwo kunnen daarnaast een kunstvak kiezen (examen 'nieuwe stijl' beeldende vormgeving, dans, drama en muziek óf volgens het examen 'oude stijl' tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormgeving en muziek). In het vmbo kiezen leerlingen één van de Kunstvakken in het vrije deel van de theoretische en gemengde leerweg.

⁵ 'Cultuureducatie: leren, creëren, inspireren!', advies Onderwijsraad & Raad voor Cultuur d.d. juni 2012.

2.3 Financieel kader cultuureducatie PO en VO

afbakening geldstromen

De bekostiging van cultuureducatie in het PO en VO bestaat uit meerdere geldstromen die direct of indirect naar de scholen en/of cultuurinstellingen gaan. Dit zijn de middelen van het Rijk (direct aan de schoolbesturen, indirect via het gemeente- en provinciefonds, lopende decentralisatie- en integratieuitkeringen via die fondsen en ondersteunende instellingen), de middelen van de provincies (via de provinciaal gesubsidieerde culturele instellingen) en de middelen van de gemeenten (via de gemeentelijk gesubsidieerde culturele instellingen en scholen).

In onderstaande tabel zijn de betreffende geldstromen voor cultuureducatie opgenomen.

Tabel 2.1 Bekostiging cultuureducatie PO en VO door het Rijk provincies en gemeenten

<i>cultuureducatie</i>	<i>Rijk</i>	<i>Provincie</i>	<i>Gemeente</i>
<i>Regeling prestatiebox PO en VSO 2012-2016</i>	X		
<i>Eigen middelen gemeenten en provincies</i>		X	X
<i>Matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016</i>	X	X	X
<i>Brede Impuls combinatiefuncties (2013-2016)</i>	X		X*
<i>De Cultuurkaart</i>	X		
<i>Culturele instellingen: landelijk, lokaal en provinciaal</i>	X	X	X
<i>Ondersteunende instellingen: landelijk, lokaal en provinciaal</i>	X	X	X

* Gemeenten matchen deze regeling met (maximaal) 60% co-financiering.

In het voorliggende onderzoek heeft de focus gelegen op het in kaart brengen van netto lasten voor cultuureducatie van provincies en gemeenten (G35). Daarbij is het volgende van belang:

- budgetten voor cultuureducatie uitgegeven door scholen in PO en VO (gefinancierd uit de lumpsum onderwijs) zijn buiten beschouwing gelaten;
- de geldstromen zijn in samenhang bestudeerd om dubbeltellingen te voorkomen. Daarbij is extra aandacht geschonken aan de inzet van de Brede Impuls combinatiefuncties voor cultuureducatie en geldstromen tussen provincies en gemeenten;
- landelijke bedragen, zoals de personeelskosten van het LKCA en het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP), zijn naar rato van het aantal leerlingen PO en/of VO toegerekend naar het niveau van gemeenten;
- bij de Regeling prestatiebox voor cultuureducatie is uitgegaan van een bedrag van 10,90 euro per leerling in het PO⁶;
- bij de Cultuurkaart is uitgegaan van een bedrag van 5 euro per leerling in het VO⁷.

onderscheid instellingen met cultuuronderwijs als primaire of secundaire taak

In dit onderzoek is een onderscheid gemaakt tussen instellingen die een primaire taak hebben voor cultuureducatie en instellingen die cultuureducatieve activiteiten aanbieden naast andere taken (zoals musea, bibliotheken, historische archieven, theaters, e.d.).⁸

⁶ Regeling prestatiebox primair onderwijs, Staatscourant, 27-01-2012.

⁷ Hierbij zij aangetekend dat in de praktijk circa 70-80% van het beschikbare budget wordt uitgekeerd.

⁸ Gemeenten vragen in toenemende mate van culturele instellingen ook een inspanning op cultuureducatief vlak.

Binnen dit onderzoek is alleen de bekostiging via de instellingen met cultuuronderwijs als primaire taak (inclusief de Centra voor de Kunsten en combinatiefunctionarissen cultuur/cultuurcoaches) in de budgetten per leerling meegenomen.⁹

afbakening netto lasten (rekening 2013 en begroting 2014)

Voor het onderzoek is het netto budget per leerling in het PO en VO voor cultuureducatie (in 2013 en 2014) in kaart gebracht. Hiervoor zijn, naast de Rijksmiddelen, alle lasten en baten voor cultuureducatie van alle grote gemeenten (G35) en alle provincies, voorzover die betrekking hebben op leerlingen in de G35, meegenomen op basis van de rekening 2013 en de begroting 2014.

stand leerlingen

Zowel voor 2013 als 2014 is uitgegaan van de stand van het aantal leerlingen per oktober voorafgaand aan het onderzoeksjaar op basis van de gegevens per gemeente van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

2.4 Afbakening van de onderzoeksgroep

gemeenten en provincies

Naast de landelijke gegevens van het Rijk zijn er drie onderzoeksgroepen gehanteerd aansluitend bij het onderzoek naar uitgaven van alle cultuurdisciplines van de G35 en alle provincies.¹⁰ Het betreft de volgende groepen:

1. De negen gemeenten met het meest complete cultuuraanbod (de zogenaamde cultuur G9): Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Groningen, Enschede, Arnhem, Eindhoven en Maastricht;
2. De 26 gemeenten die (naast de G9 en de provincies) in 2010 deelnamen in de programma's cultuurparticipatie: Alkmaar, Almere, Amersfoort, Apeldoorn, Breda, Delft, Den Bosch, Deventer, Dordrecht, Ede, Emmen, Heerlen, Helmond, Hengelo, Haarlem, Haarlemmermeer, Leeuwarden, Leiden, Nijmegen, Sittard-Geleen, Tilburg, Venlo, Westland, Zaanstad, Zoetermeer en Zwolle.
3. De twaalf provincies: Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Flevoland, Noord-Holland, Zuid-Holland, Noord-Brabant, Zeeland, Utrecht en Limburg.¹¹

⁹ Ook de rijksmiddelen voor de Stichting Lezen en het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) zijn niet in het onderzoek betrokken.

¹⁰ 'Uitgaven cultuur door de G35 en de provincies 2011-2013', Cebeon d.d. 19 september 2013.

¹¹ Alle provincies investeren in cultuureducatie maar niet alle provincies voeren hun beleid op basis van de convenanten die in het Algemeen kader interbestuurlijke verhoudingen cultuur door OCW, IPO en VNG zijn afgesloten. Zoals de provincies Overijssel en Zuid-Holland.

3 Onderzoeksaanpak en respons

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan bod:

- de onderzoeksaanpak (paragraaf 3.2);
- de respons van gemeenten en provincies (paragraaf 3.3).

3.2 Onderzoeksaanpak

inventarisatie middelen Rijk

De middelen van het Rijk die worden ingezet voor cultuureducatie in het PO en VO zijn verzameld. Per geldstroom is bekeken of deze op gemeenteniveau ter beschikking staan en indien dit niet het geval is zijn deze geldstromen naar rato van het aantal (relevante) leerlingen in het PO en/of VO berekend naar gemeenteniveau.

inventarisatie middelen G35 en provincies

Om tot het netto budget voor cultuureducatie in het PO en VO per leerling te komen is de volgende werkwijze gevolgd¹²:

- het in beeld brengen van het totale bedrag voor cultuureducatie;
- het in beeld brengen van het totale bedrag dat bestemd is voor binnenschoolse cultuureducatie;
- het in beeld brengen van het totale bedrag dat bestemd is voor de leerlingen PO (rest is VO);
- de in beeld gebrachte bedragen werden naar een budget per leerling PO en VO omgerekend met behulp van de cijfers van DUO.

De volgende onderzoekswerkzaamheden zijn verricht:

- in afstemming met de opdrachtgever is een excel-format (begeleid met een invulinstructie en een aanbevelingsbrief van het LKCA) opgesteld waarin de benodigde gegevens zijn gevraagd aan G35-gemeenten en provincies. Het format is zodanig opgesteld dat de informanten de gegevens konden aanleveren tot op het laagst beschikbare aggregatieniveau (als bijvoorbeeld alleen het budget voor binnenschoolse cultuureducatie inzichtelijk is, zonder een verdeling tussen PO en VO, kon deze informatie in het format worden opgenomen). Dit format is vooraf bij een gemeente getest;
- binnengekomen gegevens zijn geordend en onderzocht op volledigheid en consistentie:
 - uitgaven aan cultuureducatie dienden volledig te worden toebedeeld aan activiteiten binnen of buiten het onderwijs. Uitgaven aan binnenschoolse activiteiten dienen gelijk te zijn aan de som van cultuureducatie in het PO en in het VO;
 - middelen van het Rijk en middelen van mede-overheden (provincies en gemeenten) dienden consistent met elkaar te zijn, bijvoorbeeld met betrekking tot de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en de Brede Impuls combinatiefuncties;
 - bij provincies in hoeverre de middelen zijn ingezet ten behoeve van leerlingen in de G35;

¹² Er is geen rekening mee gehouden dat gemeenten ook wel zelf activiteiten organiseren voor het onderwijs. Daarnaast zijn er ook enkele gemeenten die het MBO cultureel ondersteunen en of het onderwijs indirecte subsidies geven door het gratis of onder kostprijs beschikbaar stellen van ruimten en faciliteiten zoals vervoer.

- vervolgens zijn er aan de G35-gemeenten en provincies aanvullende vragen gesteld over de inzet van middelen voor cultuureducatie in het PO en VO. Hiervoor zijn ook subsidiebeschikkingen en jaarverslagen van culturele instellingen opgevraagd en geraadpleegd. Een aantal gemeenten en provincies is niet in staat geweest om de gevraagde uitsplitsingen te maken, omdat dit niet in subsidiebeschikkingen en –verantwoordingen is opgenomen. Door de onderzoekers is in die gevallen gevraagd om een inschatting te maken (met name over de verdeling van middelen tussen PO en VO)¹³;
- door de onderzoekers en de opdrachtgever¹⁴ zijn een aantal rappelrondes verricht om de respons te bevorderen. Bij een aantal gemeenten zijn nog enkele handreikingen gedaan om hun benodigde inspanningen te beperken, zoals het voorleggen van informatie uit openbare stukken en het stellen van enkele specifieke vragen.

instellingen met cultuuronderwijs als secundaire taak buiten de inventarisatie

Binnen dit onderzoek is alleen de bekostiging via de instellingen met cultuuronderwijs als primaire taak (inclusief de Centra voor de Kunsten en combinatiefunctionarissen cultuur/cultuurcoaches) in de budgetten per leerling meegenomen. Gemeenten en provincies blijken onvoldoende zicht te hebben op de budgetten voor cultuureducatie van de door hen gesubsidieerde instellingen met cultuuronderwijs als secundaire taak (musea, bibliotheken, historische arhieven, theaters, e.d.). Deze informatie maakt veelal geen onderdeel uit van de subsidiebeschikking en -verantwoording.¹⁵

In het verlengde hiervan zijn nauwelijks budgetten aangetroffen voor binnenschoolse cultuureducatie in de G35 bij provincies. Afgezien van de provinciale bijdrage in het kader van de matchingregeling CmK¹⁶ zijn er slechts bij enkele provincies budgetten voor instellingen met cultuuronderwijs als primaire taak aangetroffen (mede) gericht op leerlingen in de G35¹⁷.

instellingen met cultuuronderwijs als primaire taak met een regiofunctie

G35-gemeenten subsidiëren instellingen voor binnenschoolse cultuureducatie in het PO en VO. Deze subsidies kunnen ook besteed worden aan activiteiten waaraan leerlingen van scholen buiten de gemeentegrenzen deelnemen. Deze gemeenten zijn niet in staat om het deel van hun subsidie dat wordt besteed aan leerlingen buiten hun gemeente af te zonderen.

3.3 Respons

gemeenten en provincies

In onderstaande tabel is de omvang van de bruikbare respons van gemeenten (G35) en provincies weergegeven.

¹³ Soms op basis van een aanname van ervaringen bij andere gemeenten.

¹⁴ en OCW.

¹⁵ In een aantal gemeenten en provincies is in subsidiebeschikkingen voor culturele instellingen opgenomen dat een deel van de subsidie (circa 5 à 10%) dient te worden besteed aan cultuureducatieve activiteiten.

¹⁶ De bijdragen van provincies zijn met name gericht op leerlingen buiten de G35 óf lopen via gemeenten.

¹⁷ Voor een enkele G35-gemeente is vanuit de provincie geen (voldoende bruikbare) informatie aangeleverd.

Tabel 3.1. Bruikbare respons naar onderzoeksgroepen

<i>onderzoeksgroepen</i>	<i>opgevraagd</i>	<i>respons</i>	<i>non-respons</i>
<i>cultuur G9</i>	9	7	2
<i>G35 (exclusief G9)</i>	26	23	3
<i>provincies</i>	12	10	2
TOTAAL	47	40	7

Op basis van deze tabel blijkt dat:

- er is informatie opgevraagd bij 35 gemeenten en 12 provincies;
- van 30 gemeenten en 10 provincies is voldoende bruikbare informatie ontvangen, variërend van ingevulde formats, toegezonden (ongeordende) informatie, beantwoording van specifieke/aanvullende vragen en toezending van documenten (bijvoorbeeld subsidiebeschikkingen). Vanwege het ontbreken van onvoldoende detailniveau van de aangeleverde informatie en/of het ontbreken van afgebakende geldstromen die worden ingezet voor cultuureducatie in het PO en VO (zoals de decentralisatie-uitkering voor combinatiefuncties, de matchingsregeling CmK en bijdragen van andere gemeenten/provincies) zijn bij vrijwel alle gemeenten en provincies aanvullende vragen gesteld;
- van 5 gemeenten en 2 provincies is uiteindelijk geen (voldoende) bruikbare respons ontvangen. Er is relatief veel non-respons in de G4.

4 Budgetten cultuureducatie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de inventarisatie van de middelen voor cultuureducatie toegelicht. Achtereenvolgens gaan we in op:

- de budgetten voor cultuureducatie in het PO en VO van het Rijk (paragraaf 4.2);
- de budgetten voor cultuureducatie in het PO en VO van gemeenten en provincies (paragraaf 4.3);
- het totaalbudget voor cultuureducatie in het PO en VO per leerling (paragraaf 4.4);
- de duiding van de uitkomst van de inventarisatie (paragraaf 4.5).

4.2 Budgetten cultuureducatie van het Rijk

In onderstaande tabel zijn de budgetten van het Rijk voor cultuureducatie in het PO en VO weergegeven in de G35 (inclusief non-respons gemeenten).

Tabel 4.1 Budgetten cultuureducatie van het Rijk in het PO en VO in de G35 in 2013 en 2014 (in mln. euro's)

<i>geldstroom</i>	<i>budget in G35</i>	<i>PO</i>	<i>VO</i>
<i>Regeling prestatiebox 2012-2016</i>	6,5	6,5	
<i>Matchingsregeling CmK 2013-2016</i>	4,2	4,2	
<i>Brede impuls combinatiefuncties</i>	2,2	1,9	0,3
<i>Cultuurkaart</i>	2,0		2,0
<i>LKCA</i>	1,4	0,8	0,6
<i>FCP</i>	1,0	0,9	0,1
Totaal	17,3	14,3	2,9

Op basis van bovenstaande tabel blijkt dat het Rijk circa 17,3 mln. euro inzet voor cultuureducatie in het PO en VO in de G35.

4.3 Budgetten cultuureducatie van gemeenten en provincies

De budgetten van gemeenten en provincies voor cultuureducatie in PO en VO bestaan uit de volgende geldstromen:

- de instellingen met primaire taken op het gebied van cultuureducatie: netwerkorganisaties (bemiddelings-/makelaarsfunctie) voor cultuureducatie, schoolbesturen, centra voor de kunsten en de uitvoerder(s) van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit;
- combinatiefunctionarissen cultuur/cultuurcoaches (inclusief de financiering uit de Brede Impuls combinatiefuncties).

Gemiddeld zetten gemeenten en provincies in 2013 en 2014 circa 30 euro per leerling in het PO en circa 6 euro per leerling in het VO in vanuit hun eigen middelen.

Hierbij zijn twee belangrijke kanttekeningen te maken:

- gemeenten en provincies blijken onvoldoende zicht te hebben op de budgetten voor cultuureducatie van de door hen gesubsidieerde instellingen met cultuuronderwijs als secundaire taak (musea, bibliotheken, historische archieven, theaters, e.d.). Gemeenten die activiteiten op het gebied van (binnenschoolse) cultuureducatie (ook) laten verlopen via deze instellingen geven dus meer uit dan uit deze inventarisatie blijkt. Hierdoor vormt de uitkomst van deze inventarisatie een onderschatting van het totale bedrag dat gemeenten en provincies uitgeven aan (binnenschoolse) cultuureducatie. Daarmee is de uitkomst van deze inventarisatie beïnvloed door het gevoerde beleid ten aanzien van de instellingen die cultuureducatieve activiteiten aanbieden;
- G35-gemeenten subsidiëren instellingen met cultuuronderwijs als primaire taak voor binnenschoolse cultuureducatie binnen het PO en VO. Deze subsidies kunnen ook besteed worden aan activiteiten waaraan leerlingen van scholen buiten de gemeentegrenzen deelnemen, maar dit onderscheid wordt niet geregistreerd (zeker niet in financiële zin). Hiermee wordt het bedrag per leerling iets overschat, met name voor gemeenten met een grotere regiofunctie.

4.4 Totaalbudget voor cultuureducatie in het PO en VO per leerling

In onderstaande tabel zijn de totaalbudgetten voor cultuureducatie in het PO en VO per leerling opgenomen voor de periode 2013-2014 voor de *responderende* G35-gemeenten.

Tabel 4.2 Totaalbudget cultuureducatie in het PO en VO per leerling in 2013 en 2014

<i>Budget cultuureducatie per leerling</i>	2013	2014
PO	48	51
VO	12	12

Op basis van bovenstaande tabel blijkt dat:

- het totaalbudget voor cultuureducatie in het PO bedraagt circa 48 à 51 euro per leerling. Tussen gemeenten bedraagt de bandbreedte in het totaalbudget, mede als gevolg van de in de vorige paragraaf beschreven kanttekeningen, circa 50 euro per leerling (van circa 30 euro per leerling tot circa 80 euro per leerling);
- het totaalbudget voor cultuureducatie in het VO bedraagt circa 12 euro per leerling. Er zijn hier een beperkt aantal gemeenten die substantieel meer uitgeven (meer dan 15 euro per leerling);
- de verschillen tussen 2013 en 2014 zijn beperkt.

Geëxtrapoleerd naar de volledige G35 (inclusief non-respons gemeenten) betekent dit dat er in de G35 30 mln. euro beschikbaar is voor cultuureducatie in het PO en 5 mln. euro in het VO. Dit is de optelling van budgetten van het Rijk en middelen van gemeenten en provincies. Uitgegaan is daarbij van instellingen die cultuuronderwijs als primaire taak uitvoeren en niet van de instellingen die dit als secundaire taak vervullen.

componenten budget cultuureducatie

In onderstaande tabel zijn de verschillende componenten van de middelen voor cultuureducatie in het PO en VO in de G35 uitgesplitst naar financieringsstroom en uitgesplitst naar PO en VO.

Tabel 4.3 Middelen cultuureducatie naar financieringsstroom in de G35 per leerling (gemiddelde 2013 en 2014)

financieringsstroom	middelen per leerling PO (in de G35)			middelen per leerling VO (in de G35)		
	rijk	provincies	gemeenten	rijk	provincies	gemeenten
regeling prestatiebox	11	-	-	-	-	-
middelen gemeenten en provincies*	-	0	23	-	0	4
matchingsregeling CmK**	7	-	-	0	-	-
brede impuls combinatiefuncties	3	-	3	1	-	1
cultuurkaart	-	-	-	5	-	-
ondersteunende instellingen	2	0	0	1	0	0
TOTAAL	23	0	26	6	0	5

als gevolg van afrondingen kan het totaal afwijken van de som der delen

* In deze bedragen zijn ook de middelen opgenomen die gemeenten en provincies matchen in het kader van de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) voor het primair onderwijs.

** Bij de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) matchen gemeenten en provincies 50% van het budget.

Op basis van bovenstaande tabel kan nog het volgende worden opgemerkt:

- de middelen voor cultuureducatie in het PO en VO bestaan uit een optelling van zowel directe als indirecte geldstromen die ten goede komen aan leerlingen en/of scholen. Hierin bestaan een aantal gradaties:
 - middelen voor de regeling prestatiebox en de cultuurkaart komen rechtstreeks ten goede aan leerlingen/scholen (het gaat om een bedrag per leerling);
 - middelen die ook (kunnen) worden aangewend om de organisatie/overhead van een instelling mee te financieren (bijvoorbeeld bij centra voor de kunsten) of worden ingezet om makersfuncties tussen instellingen/kunstenaars en scholen mee te bekostigen (combinatiefuncties);
 - middelen waarmee ondersteunende instellingen worden bekostigd (bijvoorbeeld het LKCA)¹⁸;
- landelijke bedragen, zoals de personeels- en activiteitskosten van het LKCA en het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) voor cultuuronderwijs in PO en VO, zijn naar rato van het aantal leerlingen PO en/of VO in de G35 toegerekend.

4.5 Duiding uitkomst inventarisatie

4.5.1 Totaalbeeld

De uitgaven voor cultuureducatie in het PO en VO dienen gezien te worden als de bodem (minimum). Deze onderschatting wordt veroorzaakt door:

- het ontbreken van de budgetten van gesubsidieerde instellingen met cultuuronderwijs als secundaire taak (musea, bibliotheken, historische archieven, theaters, e.d.) door gemeenten en provincies;

¹⁸ In het bedrag van ondersteunende instellingen zijn ook (beperkte) bedragen opgenomen die wel rechtstreeks aan leerlingen/scholen ten goede komen.

- het in de inventarisatie buiten beschouwing laten van de uitgaven van (door het Rijk gefinancierde) scholen aan cultuureducatie;
- de inventarisatie die zich alleen heeft gericht op de G35. In overige gemeenten zijn er ook uitgaven voor cultuureducatie relevant (zowel door het Rijk als gemeenten en provincies).

Daarnaast is er een (kleiner) effect van overschatting van de uitgaven voor cultuureducatie in het PO en VO omdat ook leerlingen buiten de G35 gebruik maken van activiteiten binnen de G35.

4.5.2 Verschillen tussen type gemeenten

G9 en G35

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen G9-gemeenten en de overige G35-gemeenten in beeld gebracht.

Tabel 4.4 Totaalbudget cultuureducatie in het PO en VO per leerling in 2013 en 2014 voor G9 en G35

<i>Budget cultuureducatie per leerling</i>	<i>2013</i>		<i>2014</i>	
	<i>PO</i>	<i>VO</i>	<i>PO</i>	<i>VO</i>
Cultuur G9	54	11	55	11
G35 (excl. G9)	45	12	49	12
Totaal G35	48	12	51	12

Op basis van bovenstaande tabel blijkt dat de uitgaven aan cultuureducatie in het PO per leerling hoger zijn in de cultuur G9 dan in de overige G35. Een deel van dit verschil (circa 3 euro per leerling) hangt samen met het feit dat er in G9-gemeenten een hoger budget van het Rijk (dat door het Rijk wordt gesubsidieerd aan culturele instellingen in deze negen gemeenten) wordt uitgegeven. Het budget voor VO is ongeveer gelijk tussen de G9 en de overige G35.

politieke kleur

Er is ook geanalyseerd of de uitgaven aan cultuureducatie in het PO en VO samenhangen met de samenstelling van de gemeenteraad en/of de politieke gezindte van de wethouder(s) cultuur. Er zijn hogere budgetten voor met name het PO aangetroffen bij gemeenten die meer links zijn georiënteerd. Dit verband hangt mede samen met het feit dat G9-gemeenten, die een hoger (Rijks)budget hebben voor cultuureducatie, eerder links zijn georiënteerd dan rechts. Ook de aanwezigheid van een bepaalde culturele infrastructuur kan hierbij een rol spelen.

4.5.3 Vervolg

Uit deze inventarisatie blijkt dat het budget voor cultuureducatie voor instellingen met cultuuronderwijs als primaire taak in de G35 circa 48 à 51 euro per leerling in het PO en circa 12 euro per leerling in het VO bedraagt. Door het ontbreken van gegevens van instellingen met cultuuronderwijs als secundaire taak in deze inventarisatie is er sprake van een onderschatting van de uitgaven voor cultuureducatie in het PO en VO. Als advies wordt meegegeven om ook de uitgaven bij deze laatste instellingen te inventariseren (op basis van een steekproef) evenals de bedragen die scholen aan cultuureducatie besteden gefinancierd

uit de lumpsum-uitkering (op basis van een bedrag per school/leerling of ook op basis van een steekproef).